

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ Β' ΛΥΚΕΙΟΥ ΚΟΙΝΟΥ ΚΟΡΜΟΥ

ΔΕΙΓΜΑΤΙΚΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ ΤΕΤΡΑΜΗΝΩΝ

ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 2:15'

ΜΕΡΟΣ Α': ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (70 μον.)

ΜΕΡΟΣ Β': ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ (30 μον.)

ΜΕΡΟΣ Β': ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

I. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Μίλτος Σαχτούρης, «Η Αποκριά»

Μακριά σ' έν' άλλο κόσμο γίνηκε αυτή
η αποκριά
το γαϊδουράκι γύριζε μες στους έρημους δρόμους
όπου δεν ανάπνεε κανείς
πεθαμένα παιδιά ανέβαιναν ολοένα στον ουρανό
κατέβαιναν μια στιγμή να πάρουν τους αετούς τους
που τους είχαν ξεχάσει
έπεφτε χιόνι γυάλινος χαρτοπόλεμος
μάτωνε τις καρδιές
μια γυναίκα γονατισμένη
ανάστρεφε τα μάτια της σα νεκρή
μόνο περνούσαν φάλαγγες στρατιώτες εν δυο
εν δυο με παγωμένα δόντια

Το βράδυ βγήκε το φεγγάρι
αποκριάτικο
γεμάτο μίσος
το δέσαν και το πέταξαν στη θάλασσα
μαχαιρωμένο
Μακριά σ' έν' άλλο κόσμο γίνηκε αυτή
η αποκριά.

Ερώτηση:

Β1. Να εντοπίσετε στο ποίημα τρεις εικόνες με τις οποίες αποτυπώνεται η φρίκη του εμφυλίου πολέμου και να τις σχολιάσετε. **(μον.6)**

β) Το ποίημα του Σαχτούρη «Η Αποκριά» εντάσσεται στη νεωτερική ποίηση. Να καταγράψετε τρία (3) στοιχεία με βάση τα οποία τεκμηριώνεται αυτή η διαπίστωση.

(μον.6)

II. ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΔΙΔΑΓΜΕΝΟΥ ΜΕ ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

B. Στράτης Μυριβήλης, «Η μυστική παπαρούνα», *Η ζωή εν τάφω* (απόσπασμα)

[...] Προχώρεσα ως την άκρη του χαρακώματος του λόχου μας. Ως την έβγαση των συρματοπλεγμάτων. Εκεί είναι μια μυστική πόρτα που σφαλνά μ' ένα αδράχτι οπλισμένο με αγκαθωτά τέλια. Επειδή το μέρος είναι ένα νταμάρι όλο πέτρα και δε σκάβεται, σήκωσαν ένα προκάλυμμα με γεώσακους. Έτσι λένε κάτι σακιά μεγάλα με χώμα που μ' αυτά οχυρώνουν τα πετρώδικα χαρακώματα. Τα τσουβάλια αυτά κείτουντ' εδώ χρόνον-καιρό έτσι. Θα φάγαν υγρασίες, βροχάδες, χιόνια και ήλιους. Ήρθαν και σάπισαν από τα νερά, ο ήλιος τα τσουρούφλισε και τα 'καψε. Τραβώ το δάχτυλό μου πάνω τους. Λιώνει η λινάτσα. Σαν τα ξεθαμμένα ρούχα των πεθαμένων που ξεφτάνε, σταχτωμένα, με το πρώτο άγγιγμα. Είναι τσουβαλάκια φουσκωμένα-κάργα, όπως τα πρωτογέμισαν. Άλλα πάλι κρεμάζουν σαχλά, μισοαδειανά. Κάτου από το δυνατό φεγγάρι μοιάζουν με ψοφίμια σκυλιών, άλλα πρησμένα κι άλλα ξαντεριασμένα, σωριασμένα τόνα πάνου στ' άλλο.

Από δω το θέαμα θα 'ναι πιο όμορφο. Τώρα το κρυμμένο ποτάμι ακούγεται καλύτερα όπως φωνάζει μακριά, μες από τη βαθιά κοίτη του. Θέλω να βγάλω το κεφάλι ψηλά από το προπέτασμα, να ιδώ πέρα. Αν μπορούσα μάλιστα θα καβαλίκευα το χαράκωμα. Ακουμπώ το μπαστούνι στο τοίχωμα, σηκώνουμαι στη μύτη της αρβύλας του γερού μου ποδιού και γαντζώνω τα δάχτυλα στους γεώσακους που 'ναι πάνω πάνω. Ένας απ' αυτούς λιώνει με μιας κι αδειάζει τον άμμο του πάνω μου. Λοιπόν τότες έγινε μιαν αποκάλυψη! Μόλις ξεφούσκωσε αυτό το σακί, χαμήλωσε η καμπούρα του και ξεσκέπασε στα μάτια μου μια μικρήν ευτυχία. Αχ, μου 'καμε τόσο καλό στην ψυχή, λίγο ακόμα και θα πατούσα μια τσιριξιά χαράς.

Ήταν ένα λουλούδι εκεί! Συλλογίσου. Ένα λουλούδι είχε φυτρώσει εκεί μέσα στους σαπρακιασμένους γεώσακους. Και μου φανερώθηκε έτσι ξαφνικά τούτη τη νύχτα που 'ναι γιομάτη θάματα. Απόμεινα να το βλέπω σχεδόν τρομαγμένος. Τ' άγγισα με χτυποκάρδι, όπως αγγίζεις ένα βρέφος στο μάγουλο. Είναι μια παπαρούνα. Μια τόση δα μεγάλη, καλοθρεμμένη παπαρούνα, ανοιγμένη σαν μικρή βελουδένια φούχτα.

[...]

Από μέσα μου αναβρύζουν δάκρυα απολυτρωτικά. Στέκουμαι έτσι πολλήν ώρα, με το κεφάλι όλο χώματα, ακουμπισμένο στα σαπισμένα σακιά. Με δυο δάχτυλα λαφριά, προσεχτικά, αγγίζω την παπαρούνα. Ξαφνικά με γεμίζει μια έγνοια, μια ζωηρή ανησυχία πως κάτι μπορεί να πάθει τούτο το λουλούδι, που μ' αυτό μου αποκαλύφθηκε απόψε ο Θεός. Παίρνω τότες στη ράχη ένα γερό τσουβάλι (δαγκάνω τα χείλια από την ξαφνική σουβλιά του ποδιού), και τ' ακουμπώ με προφύλαξη μπροστά στο λουλούδι. Έτσι λέω θα 'ναι πάλι κρυμμένο για όλους τους άλλους. Χαμογελώ πονηρά. Κατόπι σηκώνουμαι ξανά στα νύχια κι απλώνω το μπράτσο έξω. Ναι. Το άγγισα λοιπόν πάλι! Τρεμουλιάζω από ευτυχία. Νιώθω τα τρυφερά πέταλα στις ρώγες των δαχτύλων. Είναι μια ανεπάντευτη χαρά της αφής. Μέσα στο χέρι μου μυρμιδίζει μια γλυκιά ανατριχίλα. Ανεβαίνει ως τη ράχη. Είναι σαν να πεταλουδίζουν πάνω στην επιδερμίδα τα ματόκλαδα μιας αγαπημένης γυναίκας. Φίλησα τις ρώγες των δαχτύλων μου. Είπα σιγά σιγά: — Καληνύχτα ... καληνύχτα και να 'σαι βλογημένη. [...]

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Γ. Ερνστ Βίχερ, *Η οικογένεια Ζερονίμ* (απόσπασμα)

[...] Στο χαράκωμα, ο νεαρός θεολόγος, σιωπηλός, μαζεμένος, διάβαζε τη Βίβλο. Μερικές φορές, τη νύχτα, όταν το πυροβολικό σταματούσε και μόνο τα ψυχρά αστέρια των φωτοβολιδων κρέμονταν πάνω τους, ανέβαινε στο κράσπεδο του χαρακώματος,

ευθυτενής και απροστάτευτος, και απήγγελλε τους στίχους της παλιάς θείας υπόσχεσης στο σιωπηλό πεδίο που απλωνόταν μπροστά του κάτω από το ωχρό φως των φωτοβολίδων που έπεφταν αθόρυβα και που μετέβαλαν το τοπίο σε σεληνιακό κρατήρα.

«Μακάριοι οι πενθούντες», βροντοφωνούσε, ώστε να ακούγεται ως τα βάθη των χαρακωμάτων. «Μακάριοι οι πενθούντες ότι αυτοί παρακληθήσονται». Και οι δυνατοί, επίσημοι λόγοι των μακαρισμών, διαπερνούσαν τη βουβή γη, τα τεντωμένα συρματοπλέγματα, τα χαρακώματα που στο βάθος τους καθρεφτιζόταν η ψυχρή σελήνη και οι ωχρές φωτοβολίδες κι έφταναν στ' απέναντι χαρακώματα απ' όπου πρόσωπα λευκά, κίτρινα ή μαύρα ανασηκώνονταν, με τ' αυτή τεντωμένο. Ακούγονταν αυτοί οι ίδιοι λόγοι που εδώ και δυο χιλιάδες χρόνια είχαν αντηχήσει σ' έναν κόσμο το ίδιο απελπισμένο και βουβό, που είχαν επαναληφθεί μυριάδες φορές, σ' όλες τις γωνίες της γης, ικετεύοντας, εξορκίζοντας, δίνοντας υποσχέσεις. Μέσα στο μισοσκοτάδο των χαρακωμάτων, το σιωπηλό και νεκρό, όπου σε κάθε στιγμή ο ανυπόμονος θάνατος, μουγκρίζοντας, μπορούσε να ορμήσει, αυτή η ήρεμη και γλυκιά φωνή, που ερχόταν κυματιστή κι ελεύθερη μέσα από έναν απονεκρωμένο χώρο, έμοιαζε σαν τη φωνή των νεκρών που έφευγαν απ' αυτή τη σπαραγμένη γη.

Ερώτηση:

B2.

α) Να εξηγήσετε πώς επιδρά η μυστική παπαρούνα στην ψυχοσύνθεση του στρατιώτη, στο απόσπασμα του Στράτη Μυριβήλη, και πώς η Βίβλος στην ψυχοσύνθεση του στρατιώτη στο απόσπασμα του Ερνστ Βίχερ. Δικαιολογήστε. **(μον. 4)**

β) Να προσδιορίσετε: i) τον τύπο του αφηγητή, ii) τη συμμετοχή του στην ιστορία, και iii) το ρηματικό πρόσωπο στο οποίο γίνεται η αφήγηση, στα αφηγήματα των Στράτη Μυριβήλη και Ερνστ Βίχερ. **(μον. 6)**

III. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Θεοδόσης Πιερίδης, *Κυπριακή Συμφωνία*

[...] Λογαριάσατε λάθος με το νου σας, εμπόροι,
δεν μετριέται πατρίδα, λευτεριά με τον πήχη!
Κι αν μικρός είν' ο τόπος και το θέλει και μπόρει
τον ασήκωτο βράχο να τον φάει με το νύχι.
Τούτη η δίψα δεν σβήνει, τούτη η μάχη δεν παύει,
χίλια χρόνια αν περάσουν, δεν πεθαίνουμε σκλάβοι!

[...] Αψηλά τις καρδιές μας! Μεσ' στης γης μας το χώμα
πιο βαθιά ριζωμένοι –κι ας манίζουν οι ανέμοι.
Τούτο ακόμα το χρόνο, τούτ' την άνοιξη ακόμα...
Στον ορίζοντα πέρα κάποιο φως κιόλας τρέμει.
Αψηλά τις καρδιές μας κι αρχινά να ροδίζει
η αλυσίδα μας πήρε να βογγά και να τρίζει. [...]

Ερώτηση:

B3.

α) Η ποιητική σύνθεση του Θεοδόση Πιερίδη *Κυπριακή Συμφωνία* συνιστά μία κατάθεση του ποιητή για τον απελευθερωτικό αγώνα των Κυπρίων. Να εξηγήσετε με ποια τρία

εκφραστικά μέσα αποδίδεται στο απόσπασμα η αγωνιστικότητα για διεκδίκηση της ελευθερίας. Τεκμηριώστε. **(μον. 6)**

β) Να προσδιορίσετε τον τύπο ομοιοκαταληξίας στο πιο πάνω απόσπασμα από την *Κυπριακή Συμφωνία*. **(μον. 2)**

ΤΕΛΟΣ